

ПРОБЛЕМАТИКА ОХОРОНИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ НА ФОНІ СУЧАСНИХ ЗМІН У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

КРИСЬ Павло Остапович - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри обліку і аудиту та фінансів Карпатського інституту підприємництва м.Хуст

В статті розглянуті проблемні аспекти охорони праці на підприємствах України, сформульовані передумови їх розповсюдження, вказані специфічні області, в яких найбільш гостро відчуваються проблеми в охороні праці та можливі фактори впливу на стан охорони праці в Україні, в тому числі з урахуванням міжнародного досвіду.

Ключові слова: охорона праці, економічна криза, інновації, глобалізаційні перетворення

Постановка проблеми

З початку XXI століття за минулі 12 років значно змінилося середовище діяльності суб'єктів господарювання в Україні. Повністю пояснити дане твердження досить складно, можливо, така ситуація пов'язана зі значними зовнішніми перепонами, які вимагають від керівників рішучих дій у підприємницькій діяльності і які не завжди відповідають інтересам працюючого населення. Разом з тим, на сучасному етапі функціонування підприємств у порівнянні з минулими десятиріччями значно змінилися продуктивні сили, відбулося розширення виробництва, виникли нові напрямки у виробничо-господарській діяльності. Необхідність відповідності перспективним змінам у науково-технічному прогресі, який оволодів атомну енергію, залучив в процеси своїх перетворень всі оболонки Земної кулі та деякі космічні простори. Але нові виклики у соціально-економічній, техніко-технологічній, виробничій та інших сферах діяльності люд-

ства спричиняють необхідність вивчення можливостей та загроз охорони праці працівників, стан якої в таких умовах повинен знаходитися на досить високому рівні, щоб забезпечити безпечну реалізацію трудового потенціалу працюючих від висококласних спеціалістів до рядових працівників підприємств.

Широке використання нафти й газу, атомної енергії, різноманітних корисних копалин, синтез різноманітних речовин, у тому числі й токсичних, вимагають та спричиняють наявність технологічних процесів з підвищеними параметрами тиску, коливання високих і низьких температур, що призвело до наявності ситуацій, при яких працівники виконують свої завдання за критичного рівня впливу шкідливих і небезпечних речовин, загострюючи проблему захисту від них. Наявність машин з високою енергетичною потужністю, що мають швидкісні рухомі вузли та існування необхідності миттєвої обробки інформаційних потоків висувають зростаючі вимоги до психіки, емоцій, розумових здібностей та трудових можливостей організму працівників.

З початком розвитку систем охорони праці заходи щодо захисту організму працівників розроблялись на початковій стадії створення матеріальних благ. Подальший розвиток продуктивних сил у комплексі з науково-технічним прогресом, вирішення питань охорони праці на етапі виробництва перестало відповідати зростаючим потребам працівників у захисті їх права на безпечну

працю. Зважаючи на змістовне вивчення біологічних, фізичних і хімічних чинників впливу на рівень шкідливості виконуваних робіт, відбувалося проектування нових умов виробничої діяльності, прогнозування заходів з охорони праці для уникнення можливих негативних наслідків від неврахування небезпечних факторів на умови праці. Але протягом останніх десятиліть умови праці зазнали кардинальних різнобічних змін, ускладнилось середовище функціонування працівників, не останню роль в чому відіграло міжнародне середовище, яке своєю сукупністю складових частин знижує реальні можливості керівників підприємств до охорони праці. За таких умов актуальним є питання пошуку проблемних аспектів охорони праці в національній економіці України для їх подальшого вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання охорони праці на рівні підприємств вивчаються та досліджуються у працях вітчизняних вчених: Т.О. Дідковської, П.О. Ізюти, В.А. Василенко, Т.І. Ткаченко, М.Х. Корецького, А.О. Дігтяр, О.І. Дацій, Д.П. Богині, О.А. Грішнєвої, В.М. Данюка, В.М. Петюха, С.О. Цимбалюка та інших.

Також вирішенням питань нормативно-правового забезпечення охорони праці займаються такі вчені як П.А. Бущенко, М.П. Гандзюк, Є.П. Желібо, М.О. Халімовський, З.Я. Козак, Н.Б. Болотіна, С.В. Попов, О.С. Реус, А.Ф. Цесарський, В. Кузнецов та інші.

Не зважаючи на досить значну кількість досліджень стану охорони праці залишається не вирішеним ряд питань, зокрема виявлення практичних проблем у зв'язку із швидкими змінами у середовищі діяльності підприємств.

Невирішені частини проблеми

Заходи з охорони праці на підприємствах різних організаційно-правових форм та видів діяльності повинні відповідати наявним тенденціям у суспільно-економічному житті країни і забезпечувати належні умови праці та відтворення здатності до праці у працюючих. Це означає, що хоча охорона

праці і передбачає вирішення комплексу проблемних аспектів і виконання ряду завдань, але у різні роки їх набір може бути різним через брак фінансових можливостей до реалізації всіх заходів. Зокрема, у кризові роки в економіці України охорона праці повинна бути спрямована на недопущення високого рівня безробіття, належної оплати праці, соціального захисту працюючих, підтримки кваліфікації персоналу і забезпечення середніх показників по умовах праці.

На підтвердження цього варто додати той факт, що національна економіка перебуває на перехідному етапі свого розвитку, коли у найбільш небезпечних з точки зору охорони праці галузях національної економіки України вводяться нові прогресивні технології та відбуваються кардинальні зміни, яких ще не було до теперішнього часу. Велике значення у цих процесах має зовнішнє середовище у вигляді глобалізаційних процесів у всіх сферах суспільного життя.

У зв'язку з цим необхідно розробити науково обгрунтоване бачення проблем розвитку охорони праці в національній економіці України, які дозволять сформувати підґрунтя до пошуку шляхів подолання проблем у сфері реалізації трудових прав населення, зокрема прав людини на працю, на захист від безробіття, на своєчасну оплату праці, на належні, безпечні і здорові умови праці.

Формулювання мети та цілей статті

Метою статті є дослідження проблемних аспектів охорони праці у національній економіці України, виявлення специфічних чинників впливу на це явище, що дозволить з практичної точки зору виокремити шляхи подолання зазначених проблем у сфері реалізації трудових прав населення.

Виклад основного матеріалу дослідження

У Законі України «Про охорону праці» зазначено, що охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності [6]. Якщо перегляну-

ти сукупність заходів з охорони праці, які передбачає визначення цього поняття, то можна сказати, що переважна більшість з них знаходиться не в належному стані. У сучасних умовах господарювання все більше спостерігається порушень в охороні праці працюючого населення, яке проявляється недотриманням запропонованих у законодавстві положень щодо охорони праці працівників. Таке явище має ряд практичних причин:

- широка приватизація державних підприємств та відсутність належного відношення до працівників з боку керівництва підприємства;

- відсутність фінансових ресурсів для забезпечення всіх необхідних заходів з охорони праці на підприємствах;

- відсутність дієвого законодавства у сфері охорони праці, яке не передбачає значної адміністративної чи кримінальної відповідальності за систематичне порушення трудових прав працівників;

- корумпованість державних органів, які здійснюють перевірки на підприємствах різних форм власності і за певну плату не звертають належної уваги на умови праці, стан техніки безпеки, рівень оплати праці та соціального захисту населення, а особливо підтримання та відтворення здоров'я працівників;

- нерозвиненість вітчизняних технологій охорони праці, впровадити які у діяльності підприємств найбільш простіше;

- вплив міжнародного середовища, внаслідок якого керівники підприємств іноді прагнуть забезпечити передовий світовий досвід охорони праці, але діють односторонньо, не звертаючи уваги на нагальні потреби працюючого населення.

Разом з тим, незважаючи на розроблені науково-дослідними установами санітарні норми та здійснену оцінку умов праці залежно від параметрів цих санітарних норм, на підприємствах вони не дотримуються, про що свідчить поширення незадоволеності працівників умовами, в яких вони виконують свої професійні обов'язки [2]. Це підтверджує той факт, що збудовані ще за радянських часів приміщення та виробничі потужності функціонують дотепер у досить

зношеному стані, а працівники, які працюють на цих потужностях знаходяться у не належних умовах праці. Це явище досить поширене на підприємствах металургії, хімічної та гірничої промисловості, деяких підприємствах харчової та легкої промисловості та інших галузях національної економіки.

Тому потрібно проаналізувати стан умов, в яких працівники виконують свої безпосередні професійні обов'язки на підприємствах (табл. 1) [4; 7]. Протягом обраного для аналізу періоду спостерігається зростання обсягів реалізації продукції, але при цьому негативним моментом є поступове зниження рівня рентабельності операційної діяльності на 2,6 п.п. та збільшення частки підприємств зі збитковою діяльністю на 6 п.п. Така ситуація свідчить не про нарощування обсягів виробництва, а про значне зростання цін та неефективне здійснення господарської діяльності. Негативним моментом є поступове зменшення частки працівників на промислових підприємствах – з 19,5% у 2007 році до 17,1 % у 2011 році. Високий ступінь вивільнення працівників справляє деструктивний вплив на ринок праці, оскільки значна кількість вивільнених осіб внаслідок набуття безробіття часто змушена працевлаштовуватися неофіційно. З наведеної в таблиці інформації можна також побачити, що зміна протягом 2007-2011 рр. розмірів середньої заробітної плати була незначною – за 5 років на 1327,4 грн.

З даних таблиці 1 можна зробити висновки щодо високого рівня зносу основних фондів на підприємствах національної економіки України. Прослідковується тенденція до різкого скорочення інвестування основного капіталу у кризовий період, починаючи з 2008 року, коли розмір інвестицій в основний капітал склав 233081 тис. грн. до 2011 року, коли зазначений показник зменшився до 150667 тис. грн. Серед позитивних аспектів варто відзначити зростання частки інноваційно-активних підприємств промислового сектору економіки у 2011 році порівняно з 2009 роком на 2,6 п.п.). Це свідчить про те, що керівництво підприємств галузей промисловості починає усвідомлювати необхідність застосування передових техноло-

Динаміка показників діяльності промислових підприємств України у 2007-2011 рр.

Показники діяльності промислових підприємств	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Відхилення 2011 р. до 2007 р., +/-
Обсяг реалізованої промислової продукції, (робіт, послуг), млн. грн.	551729,0	717076,7	917035,5	806550,6	1067132,3	515403,3
Рентабельність операційної діяльності у промисловості, %	5,8	5,8	4,9	1,8	3,5	-2,3
Частка збиткових підприємств у промисловості, %	35	33	39	40	41	6
Чисельність зайнятих у промисловості, тис. осіб	4036,9	3973,0	3871,4	3546,9	3461,5	-575,4
Частка зайнятих у промисловості, %	19,5	19,0	18,5	17,6	17,1	-2,4
Середньомісячна заробітна плата у промисловості, грн.	1144,59	1481,96	1936,93	2033,51	2471,99	1327,4
Ступінь зносу основних засобів, %	51,5	52,6	61,2	60,0	74,9	23,4
у т. ч. у промисловості, %	58,6	59,0	59,3	62,7	63,0	4,4
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	125254	188486	233081	151777	150667	25413
у тому числі у промисловості	44804	64341	76618	57658	58558	13754
Кількість інноваційно активних промислових підприємств	1118	1472	1397	1411	1462	344
їх частка в загальній кількості, %	11,2	14,2	13,0	12,8	13,8	2,6
Чисельність потерпілих осіб внаслідок виробничого травматизму (з утратою працездатності на 1 і більше днів), тис.	19,7	18,8	16,5	12,8	12,2	-7,5
Кількість люд/днів непрацездатності на 1000 працюючих	63,6	61,6	56,7	46,8	47,4	-16,2

гій для зростання конкурентоспроможності підприємств та їх продукції. Інноваційний підхід у розвитку виробництва має позитивний вплив на чисельність потерпілих осіб внаслідок травматизму на виробництві. За період 2007-2011 років кількість потерпілих зменшилась на 7,5 тисяч осіб, за рахунок чого на підприємствах скорочуються витрати на лікування працівників, а вивільнені кошти можна спрямувати на поліпшення процесу охорони праці. Але варто відзначити, що спостерігається ситуація неповного відображення всіх випадків травматизму, які ведуть до різного роду втрат непрацездатності, а усунення фактів виробничого травматизму унеможливають доведення причин настання професійного захворювання. Тому можна припустити, що наведена статистична інформація стосовно випадків непрацездатності від виробничого травматизму мають низький рівень об'єктивності у висвітлення реального стану умов праці на підприємствах.

На сучасному етапі розвитку національної економіки основною рушійною силою створення у промисловості безпечних умов праці є впровадження інновацій. Проте за результатами проведеного обстеження Державною службою статистики України у 2011 році потенціалу підприємств, які займаються виробництвом високотехнологічної промислової продукції виявлено, що основним стримуючим фактором застосування передових технологій з метою забезпечення високого рівня охорони праці є брак фінансових ресурсів, що підтвердилося на прикладі 44% суб'єктів господарювання. Серед інших факторів, які перешкоджали впровадженню передових промислових технологій, можна виділити такі, як відсутність необхідної кваліфікації у працівників (3,4%), нестача необхідних знань та навичок у керівництва підприємств до оцінки значимості нових технологій (4,9%), наявність проблем організаційно-правового характеру (5,2%) та низький рівень науково-технічного забезпечення і підтримки з боку профільних організацій (4,2%). Для усунення негативного впливу названих факторів потрібно здійснювати успішне використання новітніх технологій на тих підприємствах, технологічний цикл

яких триває менше 5 років. Нині до них відноситься понад 30% підприємств з виробництва офісного устаткування, комп'ютерів та іншої подібної техніки [5].

Складність розвитку охорони праці через незадовільний стан умов праці на промислових підприємствах пов'язана також із великою кількістю зайнятих працівників у тіншовому секторі національної економіки. Існують дослідження, що біля 45% суми заробітної плати в Україні виплачується неофіційно, поширене явище напівофіційної виплати заробітної плати, коли при офіційному працевлаштуванні персоналу виключається можливість виплати у повному обсязі заробітної плати. Ще більш загрозливою для отримання належних умов охорони праці є ситуація, коли працівник взагалі не влаштований на роботу і виконує поставлені завдання лише на основі усних домовленостей з керівництвом, а не на основі застосування норм трудового законодавства. У таких умовах працівник є незахищеним від виробничого травматизму, більш того керівництво таких суб'єктів господарювання може уникнути будь-якої відповідальності за стан здоров'я працівника та необхідність виплати заробітної плати як основного джерела відтворення здатності до праці.

Разом з невивплатою у повному обсязі заробітної плати велика кількість підприємств не сплачує необхідних сум коштів до державних спеціалізованих фондів, які таким чином іншим чином забезпечують перерозподіл коштів для забезпечення охорони праці на підприємствах різних форм власності. Негативний вплив цієї ситуації на охорону праці підприємств можна пояснити тим, що згідно з постановою Кабміну № 576 від 25 червня 2012 року планований дефіцит Пенсійного фонду на 2012 р. збільшується на 5 млрд. 618,9 тис. грн. (або 57%) - з 9 млрд. 705,03 тис. грн. до 15 млрд. 323,9 тис. грн. Крім того, дефіцит фондів соціального страхування в 2012 році спостерігається на рівні 2 млрд. грн., що загрожує припиненням санаторно-курортного оздоровлення працюючих та неповноцінним фінансуванням оплати лікарняних. Однією з причин такого дефіциту є неофіційні розміри заробітних плат працюючих, що також має не-

гативний вплив на стан охорони праці працівників підприємств.

Відсутність бажання до офіційного працевлаштування з-поміж іншого ряду причин викликана високими ставками відрахувань до спеціалізованих фондів. Для підприємця або керівника підприємства великий відсоток відрахувань є причиною для неофіційного працевлаштування і виплати заробітної плати у меншому розмірі. Тим більше, що така ситуація спостерігається на виробництвах зі шкідливими умовами праці та небезпечними видами діяльності, що спричиняє негативний вплив на загальну ситуацію охорони праці в національній економіці України. Тобто нелегальне залучення до роботи працівників зменшує з боку роботодавців зобов'язання перед ними, в тому числі й з охорони їх праці. Практика діяльності українських підприємств свідчить, що підприємства з невеликими ставками нарахувань на заробітну плату досить часто залучають найманих працівників з порушенням вимог трудового законодавства [2, с. 257].

Разом з тим, враховуючи першочерговий вплив умов праці працівників на їх працездатність та загальний рівень продуктивності праці і структуру зайнятості на рівні держави та на рівні підприємств, застосовуються різні форми поліпшення заходів з охорони праці у вигляді виплати премій, проведення різних форм матеріального і нематеріального стимулювання праці та забезпечення потреб персоналу в індивідуальних засобах захисту. Проте, зважаючи на відгуки працівників та профільних організацій, рівень згаданих заходів досить низький, оскільки задоволеність працівників умовами та охороною праці часто відсутня.

У ринковій економіці значення діяльності державних органів у сфері охорони праці є досить високим, тому потрібно забезпечити створення правового підґрунтя для формування економічної зацікавленості керівництва підприємств у створенні належних умов праці і зростання соціальної значущості заходів з охорони праці. В умовах національної економіки дане питання є невирішеним, оскільки в Україні створено різнобічну нормативну базу з нормативно-правових актів по охороні праці, зафіксо-

ваних у Державному реєстрі, чисельністю близько двох тисяч. Найбільш негативним моментом у такій ситуації є той, що існує багато можливостей до неоднозначного трактування положень законодавства та пошуку більш прийнятних положень для роботодавців, які не завжди корисні для працівників.

Незважаючи на широке нормативно-правове забезпечення, стан охорони праці в Україні залишається незадовільним протягом багатьох років. Така ситуація негативно впливає на економіку підприємств, організацій, всієї держави. Щорічно біля 17000 осіб отримують інвалідність внаслідок травм і профзахворювань. Чисельність пенсіонерів по трудовому каліцтву у 2011 році перевищила 150000 осіб, а пенсіонерів у зв'язку з втратою годувальника внаслідок нещасного випадку – 50000 осіб [5]. Загальна сума витрат на фінансування пільгових професійних пенсій і пенсій по трудовому каліцтву, відшкодування шкоди потерпілим на виробництві та інших витрат, пов'язаних з цим, становить 10-15% фонду оплати праці в промисловості, а в окремих галузях і регіонах – 15-30% [5]. Високий ступінь впливу цих проблем спостерігається на підприємствах галузей з високим рівнем професійного ризику.

Вимагає значної уваги через недосконалий рівень стан охорони праці та забезпечення соціальних гарантій на підприємствах недержавного сектору економіки, який досить слабо розвивається. Недотримання правил техніки безпеки на підприємствах різних форм власності є масовими, спостерігається приховування фактів настання нещасних випадків на виробництві, недотримання норм трудового законодавства в тривалості робочого часу, відпочинку, ухилення від виплат і компенсацій за заподіяну шкоду від різного роду випадків виробничого травматизму.

Прорахунками в охороні праці підприємств є також ті, що дії керівництва спрямовані не на здійснення комплексу обґрунтованих профілактичних заходів, а на надання різних компенсацій та пільг. Не останню роль у цій ситуації відіграє відсутність страхування під час реалізації механізму

соціального захисту від ризиків трудової діяльності. Беручи до уваги той факт, що стан охорони праці має вплив практично на всі показники якості життя населення, такі як: тривалість життя, стан здоров'я працюючого і непрацюючого населення, розвитку національної економіки, варто звернути увагу на формування нових, більш ефективних способів роботи в сфері охорони праці.

Варто відзначити, що подальше вдосконалення суспільства потребує оновлення трудових відносин. Така ситуація пов'язана із необхідністю вирішення комплексу складних проблем у декількох напрямках. До першого напрямку відноситься необхідність системної трансформації трудового законодавства, викликані потребами адаптації суспільства до умов нового тисячоліття. Це явище потрібно використати як важливий напрям перетворення цих нових умов на джерело додаткових можливостей, а не загроз розвитку країни. Другий напрям оновлення трудових відносин пов'язаний з тим, що представники міжнародної організації праці (МОП) фіксують факти виникнення в світовому масштабі нових проявів дискримінації у відносинах працівників з роботодавцями, які спричиняють нерівності в доходах працюючого населення. У свою чергу, така ситуація є загрозою для політичної нестабільності та соціальних потрясінь, здатних істотно перешкодити інвестуванню в охорону праці працівників з метою підвищення продуктивності їх праці.

Зокрема, поряд з існуючими обмеженнями щодо політичних переконань, релігійної та національної належності, зростає кількість фактів нових проявів дискримінації при залученні працівників стосовно віку, необхідності надання інформації про стан здоров'я родичів, наявності шкідливих звичок або ж способу життя. Серед інших факторів, що знижують ймовірність отримання роботи, виділяють наявність специфічної зовнішності, приналежність до чоловічої чи жіночої статі, вимоги до зросту, наявності дружини чи дітей і планів на майбутнє в цьому напрямку, а також відмова в прийомі на роботу кандидатам з надмірною вагою чи обмеженими можливостями до виконання робіт тощо.

Під час виявлення проблем забезпечення належного рівня охорони праці в Україні варто звернути увагу на глобалізацію економічного життя. Вплив процесів глобалізації на охорону праці проявляється через такі показники, як структура робочих місць, динаміка їх зміни, якісні критерії працездатного населення. Глобальні перетворення об'єктивно впливають на стан світового ринку праці, на ринки праці кожної країни, які поступово стають більш відкритими. Така ситуація є наслідком того, що між цими ринками спостерігаються рухи робочої сили і стали постійними та систематичними. У таких умовах в Україні існує необхідність забезпечення умов праці та високого рівня її охорони, оскільки відсутність перешкод до виїзду за кордон для роботи та низька якість охорони праці в країні вже зараз є проблемою і може призвести до кадрової кризи. Кризові явища в економіці та неспроможність вітчизняних підприємств надати належні умови праці змусили українське працездатне населення виїжджати за кордон у пошуках більш вигідного місця роботи. Разом із малокваліфікованими працівниками відбувся відтік кваліфікованих кадрів, які працюють на інші країни і вносять свій вклад в охорону праці працюючого населення. Глобалізаційні процеси спрощують міжнародний рух робочої сили, який в даному випадку для України може мати вкрай негативний вплив для національної економіки. Тому потрібно розробляти першочергові заходи по відновленню привабливості робочих місць на українських підприємствах, зокрема й з іноземними інвестиціями.

Можна відзначити, що глобалізаційні процеси мають неоднозначний вплив на стан охорони праці в Україні. До позитивних наслідків глобалізації на охорону праці відноситься поліпшення існуючих та нових робочих місць з більш безпечним обладнанням, що дозволяє підвищувати рівень зайнятості і знижувати рівень безробіття. Негативним аспектом глобалізації є зменшення кількості трудового населення, що може згубно вплинути на стан національної економіки. Вхідження України в глобалізаційні перетворення виступає додатковим стимулом до прискорення комплексних ре-

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто проблемні аспекти охорони праці на підприємствах України, сформульовані передумови їх поширення, зазначені специфічні галузі, в яких найбільш гостро відчуються проблеми в охороні праці та можливі чинники впливу на стан охорони праці в Україні, у тому числі з врахуванням міжнародного досвіду.

форм у країні, у тому числі з метою створення нового формату національної економіки з встановленням пріоритетів в охороні праці з використанням передового міжнародного досвіду. Українським підприємствам не можна не враховувати зміни у виробничих процесах у зв'язку з переходом до ринкових умов господарювання, які відкривають безліч можливостей для вдосконалення процесу охорони праці на підприємствах. Серед можливих напрямків такого вдосконалення на підприємствах можна виділити перегляд нормативів умов праці працівників, використання сучасного обладнання для забезпечення належних умов праці, виплата заробітної плати відповідно до цінності працівника для підприємства, соціальна підтримка працюючого населення, забезпечення профілактично-лікувальних заходів для працівників, впровадження медичного страхування та здійснення відрахувань до недержавних пенсійних фондів.

Висновки.

Таким чином, серед проблемних аспектів охорони праці в Україні можна виділити внутрішні та зовнішні чинники. Серед внутрішніх, які спричиняють проблеми охорони праці на рівні країни, є такі: низька увага до охорони праці з боку недержавних підприємницьких структур, відсутність фінансових ресурсів для реалізації заходів по охороні праці, недосконалість законодавства щодо охорони праці та трудових відносин на підприємствах, слабкий рівень адаптації умов праці працівників на підприємствах

у зв'язку із новими викликами соціально-економічного життя у країні, спрямовування зусиль не на ліквідацію загроз настання нещасних випадків на виробництві, а на компенсацію виплат в результаті нещасних випадків. Така ситуація призводить до травматизму під час виконання різного роду робіт, зниження продуктивності праці та прибутковості діяльності підприємств і галузей національної економіки. Серед зовнішніх чинників впливу на охорону праці в Україні варто виділити глобалізаційні процеси в суспільно-економічному житті, які можуть призвести як до позитивних, так і до негативних проявів. Ці проблемні моменти потрібно враховувати на рівні держави і на рівні підприємств, оскільки лише злагоджена політика дасть змогу подолати різні перешкоди і забезпечити належний стан охорони праці в Україні.

Література

1. Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-трудова відносина / П.Ю. Буряк, М.І. Григор'єва - Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 440 с.
2. Кузнєцов В. Охорона праці на підприємстві / Кузнєцов В. – 5-те вид., перероб. і доп. – Х. : Фактор, 2008. – 720 с.
3. Костюк В. Умови праці по законодавству Європейського Союзу [Текст] / В. Костюк. - Справочник кадровика. - К.: «МедіяПро». - № 4. - 2012. – С. 10-15.
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Офіційний сайт державної служби зайнятості України. - Режим доступу : <http://www.dcz.gov.ua>.
6. Про охорону праці: Закон України зі змінами та доповненнями від 16.10.2012 р., № 5459 – VI. [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
7. Статистичний щорічник України за 2011 рік [Текст] / за ред. О.Г. Осауленка. - К.: ТОВ «Август Трейд». - 2012. - 560 с.